

KAZYS BRADŪNAS

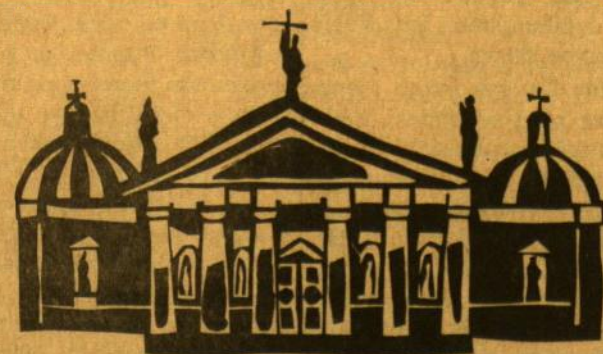
Mēs tikējom — mus, Dieve, vedi.
Mēs gyvenimas ten ir kapai.
Ir dabar visada man širdy
Skamba Vilniaus varpai.

Atsišaukia aidais Nemune
Iš tolliansių tėvynės kampų
Ir kur eisiu, vis lydi mane
Balsas Vilniaus varpu.

**Paklausyki — ir tau ir visiems,
Kai tik audra pakils, kai sutems,
Ima gausti viltingai varpai.**

Ir mes tikim — mus, Dieve, vedi.
Ir giliai milijonų širdy
Skamba Vilniaus varpai.

Žodžiai iš Br. Markaičio, SJ., kantatos

Algirdo Kurausko piešinys

**MŪŠŲ BUS PENKI TŪKSTANČIAI, O JŲ —
DEŠIMTYS TŪKSTANČIŲ...**

Ne vienu atveju esame girdēju ar skaiteļ, kad muzikos, giesmēs, šokio ar tapybos menas savo giliausiose šakņese yra religinēs bei apeiginēs kilmēs. O šitai vēl tiepatriai surišta su bendruomenēs tautinēmīs apraiškomiis ir siekiais. Menas menui, menas tingiam poilsuii bei muziejui tēra dar gana trumpū naujūjū laiku reiškins, kai tuo tarpu visū didžiūj istoriniū kultūrū išiskleidime jam buvo skirta olimpinē vietā visos tautos apėigose. Siemetinis žuvusiūjū pargerbimas "Requiem" ir "Vilniaus varpu" kantatomis kaip tik ir skamba tuo meno, žmogaus ir tautos sakralinių lydinii, kuriam užgrūdinti reikiā gana aukšto kultūrinio karščio. O gal vis dēlto tā laipsnimes jau esame pasiekę? k. b.

Šio birželio mėn. 13 d. mes vieningai švenčiame mums visiems graudingą ir sopulingą šventę. Tą dieną Chicago's Lietuvių opera rengia didingą paminėjimą žuvusių Lietuvos partizanų, laisvės kovotojų, Sibiro kankinių ir visų bolševikų nukankintųjų Lietuvos patriotų. Todėl birželio tryliktosios

sekmadienį visi mūsų keliai veda tik į vėsiną McCormick salę Chicagoje, kur visi žuvusieji per 25 bolševikinės okupacijos siautėjimo metus bus iškilmingai pagerbti didingųjų Verdi "Requiem" ir Br. Markaičio, SJ, "Vilniaus Varpų" kantata.

Išveivojas nėra nė vienos lietuvių šeimos, kuri nebūtų traagiškai paliesta bolševikinio teroro per šiuos 25 metus jų kruvino sautėjimo Lietuvoje. Netekome tėvų, brolių, seserų, brangiausių savo artimųjų. Ir daugelis mūsų gimtųjų sodybų tirtynėje bolševikų yra sulygintos su žeme.

Todėl gedulingąjį birželio mėn. 13 dienos sekmadienį į aną didingąjį koncertą nusinešime kiekvienas savo skausmą, širdperšą, šviesų artimųjų atminimą ir kartu viltingą ryžtingumą, jog kruvinos aukos geriausių Lietuvos sūnų ir dukterų, taip garbingai sudėtos ant tėvynės auksuro, neliks balsu, šaukiančiu tyruose. Ten, kur pralietas jų brangus kraujas, birželio 13-ją sužydės gražiausios mūsų atminimų rožės, ir toje žemėje vėl stosis laisva ir nepriklausoma Lietuva.

Ir birželio 13-tos pagerbime nebūsime mes vieni. Mūsų surinkęs penki tūkstančiai, o jų bus daug, daug kartų daugiau... Kelsis trisdešimt tūkstančių narsijų Lietuvos partizanų iš nežinomų kapų, kuriuos skausmingai slepia Lietuvos girių glūdumos, gojeliai, raistai, pelkynai ir saulėje išdegę pilkos žvyruobės. Jie tyliai, be pėdsakų ateis, ateis ir dalyvaus kartu su mumis jų didžiajame paminėjime. Nebepastos joms kelio kulkosvaldžiai, spygliuotos vielos nei sargybinių šunys. Ateis jie visi ir dalyvaus su mumis vieningai kartu dvasoje. Nes Jis anuo metu pasakė: "Kas tiki manimi — gyvens per amžius." O jie didžiai tikėjo Juo. Jie kovoją ir mirė už Dievą, savo Tėvynę ir tėvų bei protėvių nepajudinamą ir nesvyruojantį tikėjimą. Jie visi ateis ir bendraus kartu su mumis. Ir mes neapvilksime jų lūkesčių.

Nezinomais keliais ateis i
minējimo salē tūkstandāi Si-
biro kankini. Ateis jie tyliai,
nepalikdami taigų sniegynuo-
se savo pėdsakų... Ir neseks
jų šūnys. Ateis mūsų tėvai,
broliai, seserys, mūsų drau-
gai — ir bus dvi valandas su
mumis kartu.

Ateis jū daug, daug tūkstan-
čių... Visų mūsų tebūna tad
pareiga taipgi nueiti ten ir su
jais tenai bent dvasioje susi-
tikti.

Alb. V.

Paskutinės valandos prieš kantatas

Akimirku pokalbiai Jaunimo centre saulētā birželio vidudienī

— Tauta laikėsi per 25 metus rezistencijoj, ir tikimės, tauta išsilaikys, o dainavimas yra mūsų dvasios duona, mūsų antrasis darbas po tiesioginių dienų pareigų, ir mes šį savo laisvųjų valandų kūrybinį polėkį aukojam žuvusiems už Lietuvos laisvę pagerbti, — kalba Lietuvių operos choro narys Vyt. Kupcikevičius, kai nekantraujanti žmona ir dvi mažametės dukrėlės laukia, kad nepavėluotų į 11 val. Mišias Jėzuitų koplyčioje. Greta ir N. Sabaliūnas, taip pat Lietuvių operos choro narys, jurbarkietis, iš to paties panemunių krašto, kuris Lietuvai davė Sodeiką, Pocių, Baltūsaitį, Stempuzienę ir eilę kitų žinomų muzikos žmonių:

— Išjungēm ī šī koncertā, vedami meilēs savo gimtajai zemei ir tautos didvyriams. Praleisti ilgi vakari ir saulētos sekmdienīņi popietēs repetīcijose yra mūsu maža auka tiems, kurie savo gvybes atīdāvē, liudydami, kad Lietuva buvo ir bus laisva...

Tiek daug šiandieną saulės ir žalumos prie Jėzuitų koplyčios ir Jaunimo centro sodelyje, kur stovi žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklas, kur kiekviena pėda mini laisvosios Lietuvos simbolinį kampelį.

Jėzuitų koplyčioje jau baigėsi 10 val. Mišios, kurias užprašė Marijos aukšt. m.-los abiturientės, baigiančios šiemet mokyklą ir priklausančios "Rūtos" ratiui. Tautiniai rūbai pasipuošusios mergaitės, aštuonios seselės, su pačia mokyklos vedė-

ja prieša­kyje, atsilankiusios į koplyčią, lietuviškos dialoginės Mišios, laikomos vysk. V. Brizio, ir bendra Komuni­ja valandos laikotarpyje paliudijo lietu­va­čių po­lėk­ius žengti lietuviš­kuoju keliu.

Po Misių Jaunimo centro sodelyje pilna žmonių. Gražioje eisenoje ateina lietuvaitės, "Rūtos" lietuviškojo ratelio narės, jų tautiniai rūbai margoja saulėje, o maldingai nusiteikusias aštuonios asketės seselės, prisidengusios juodais abitais, pirmosios sustoja prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo. Trumpos apeigos ir nepamirštama abiturientės Ritos Baraitės kalba: — Baigdamos Marijos aukštesniąją mokyklą, mes, lietuvaitės, susirinkome prie paminklo pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę, kada mūsų išleistuvės sutampa su Lietuvos laisvės kovų 25 metų sukaktimi...

"Marija, Marija" ir Lietuvos himnas palydi jautrią abiturientų atstovės kalbą, uždegamas aukuras žuvusiųjų už Lietuvos laisvę prisiminimui. Žmonių minia, su abiturientėmis, ir seselėmis priekyje, stovi nejudėdama. Taip, mes esam liudininkai to akimirkos, kada jaunoji lietuvaičių karta prisiekia į gyvenimą eiti, semiantis sau jėgos ir stiprybės iš žuvusiųjų Lietuvos laisvės kovotojų.

Siandienē jaunuzņu lietuvalčiū šventē sutappa su viena īs pa-
grindiniū Lietuviū operos ir ki-
tū chorū, kurie yra įsijunge į
Verdi "Requiem" ir Br. Markai-
čio, SJ, "Vilniaus varpų" kan-
tatu koncertā, repeticiją. Vie-
nas po kito vis renkasi eilės cho-
ristų ir solistai į kietas, sunkaus
darbo valandas.

Spalvingąjį, publikos labai mėgiamą tenorą Stasį Barą pasigaunu patį pirmą. Šiam dainos veteranui pagarba dar ir dėl to, kad jo vyresnioji dukra Rita tik ką pasakė tokią patriotišką ir jaudinančią kalbą prie paminklo.

— Ar teko jums anksčiau susidurti su Verdi "Requiem", kur atliksit tokią gražią ir kartu labai sunkią tenoro partiją?

— Verdi "Requiem" girdėjau
Augsburge, Vokietijoje, šv. Jo-
no bažnyčioje. Kūriny s paliko
neužmirštama ispūdi. Šio kūri-

nio pasirinkmas žuvusiems už
Lietuvos laisvę pagerbti yra tik-
rai taiklus ir sveikintinas.

— Atvirai kalbant, ar tikėjot, kad Lietuvių operos choras bus pajėgus tokį sunkų pasaulinį kūrinį atlikti?

— Ypač po "Aidos" vykusio pastatymo aš kitaip ir negalėjau galvoti. Ir dabar, kada atliekam paskutines repeticijas, mano viltys pilnai pasitvirtina.

Antai Kazys Skaisgiris, Vyrų choro, o vēlīau Lietuvių operos veteranas. Su vakarais dirbančia pamaina paruošęs vyrus eilei operų, o dabar dėstąs dainavimą liutanistinėje mokykloje:

— Žinodamas, kad galėsiu
lankyti tik sekmadienių repeti-
cijas, "Requiem" partijas išmo-
kau jau praėjusią vasarą. atos-
vičiaus, Z. Paškaus, L. Kalvai-
čio, V. Stropaus, Olio, L. Traš-
kos ir visos eilės kitų vyrų vei-
dai. Vieni iš jų chore išdainave

TELESFORAS
VALIUS

ŠAUKSMAS

BALTIJOS

PAJURY

(lino raižinys)

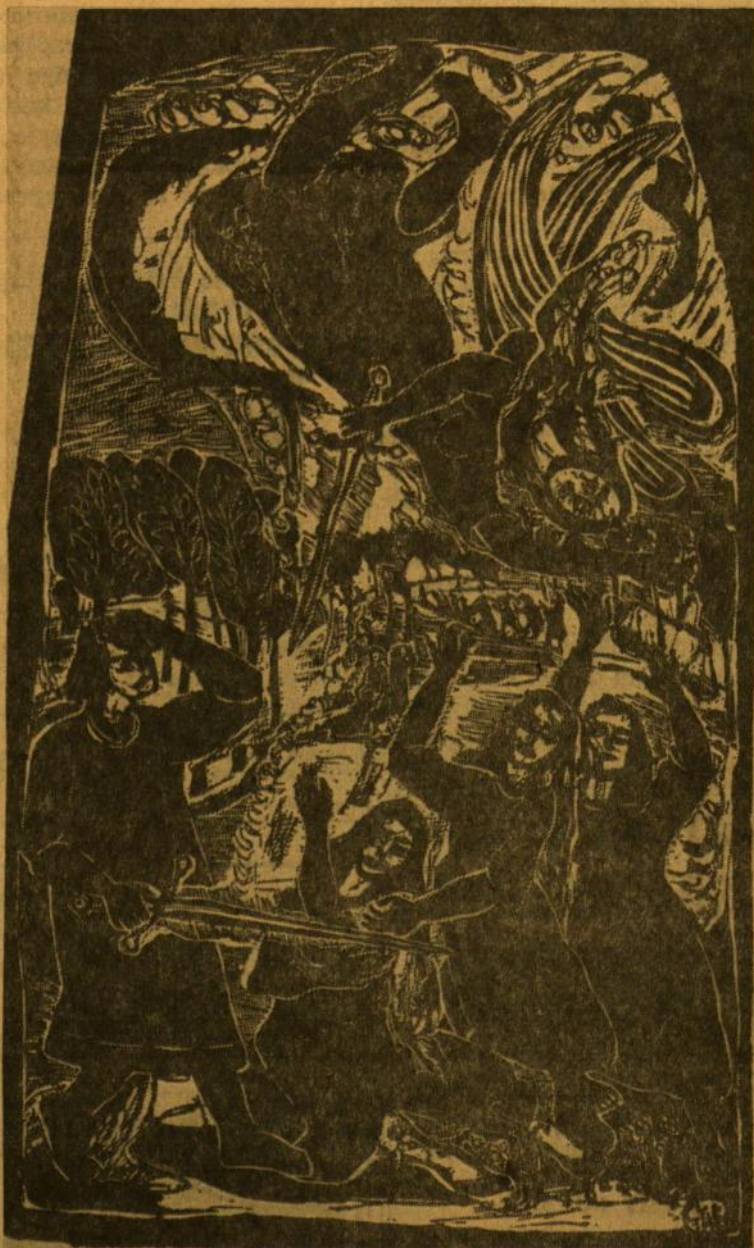
MŪSŲ EITOJI KRYPTIS BENDRUOMENINĖJE VEIKLOJE IR REZULTATAI

Paskaita, skaityta JAV Pietryčių Lietuvių Bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavime š. m. gegužės mėn. 1—2 dienomis Baltimorėje, bet joje iškeltosios mintys analogiškai aktualios visoms lietuvių kolonijoms

DR. JONAS PUZINAS

likę "gyvų"? Apskaičiuojama, kad iš 12,000 lietuvių pasiekiamų tėra apie 600. Į Vasario 16-sios minėjimus dar atvyksta apie 500, į vaidinimus iki 350, į gegužines ar lietuvių dienas nuo 100 iki 200, į apylinkės ruošiamas paskaitas nuo 20 iki 70,

o į bendruomenės metinius susirinkimus paskutiniuoju metu tik iki 30. Visa apylinkės veikla remiasi, palyginti, nedideliu idealistų būreliu. Tik jų dėka veikia šeštadieninė mokykla, tautinis ansamblis, šokių grupės, išlaikoma Bendruomenės Balso programa, tik jų rūpesčiu vyksta organizacinis ir kultūrinis darbas, ruošiami įvairūs

V. Petravičius

Mano krašto laisvės kova (lino raižinys)

minėjimai, gegužinės, lietuvių dienos, rengiamos paskaitos, dailės parodos, koncertai, teatro vaidinimai ir kt. Be to, lietuvių dar rūpinasi įvairios srovės, profesinės ir kitokios organizacijos. Kodėl gi taip smunkama žemyn? Kas gi čia kaltas: bendruomenės apylinkės vadovybė ar tie tūkstančiai bėmerdinių lietuvių?

Santykiai su senąja Išeivija
Bendruomeninės minties puoselėtojai buvo gerai įsisąmoninę, jog telkiama Lietuvių Bendruomenė bus veiksminga, jei į ją įsijungs darbu ir pinigų tiek senieji Išeiviai bei jų čia gimę vaikai, tiek ir naujieji ateiviai. Naujieji ateiviai, 1948 metais susibūrę į Lietuvių Tremtinių Draugiją, netrukus išaugusią į nemažą Philadelphia Tremtinių Bendruomenės organizaciją, tuojau pat mezgė ryšį su iškilniais senosios Išeivijos visuomenės veikėjais bei su kitais asmenimis, nes daugelis saitų siejo tos pačios tautos sūnus ir dukteris: giminytė, kaimynystė Lietuvoje, tremtiniais Europoje ištiesta pagalbos ranka. Kai 1951 metų gruodžio 16 dieną buvo steigiamas LB apylinkė, į laikiną organizacinį komitetą (LOK) išrinkti 3 senosios Išeivijos atstovai ir pirmininko pareigos patikėtos advokatui St. Mankui, jau čia gimusiame lietuviui. Ir kai 1952 m. vasario 17 d. iškilmingai buvo paskelbtas LB Philadelphia apylinkės steigimo aktas, jį pasirašė 360 žmonių, iš jų apie 160 senosios Išeivijos atstovų. Ir vėlyvesnėse apylinkės valdybose senoji Išeivija buvo įjungta darban, o 1952—53 ir 1960—61 metais valdybos pirmininkais yra buvę jos atstovai — Jonas Švedas ir Mykolas Bigenis. Ilgą laiką ruošiant Vasario 16-sios minėjimus, lietuvių dienas ir kitus svarbesnius parengimus visada kviesdavo į organizacijų atstovus. Atskiros organizacijos, srovės ir profesinės nepamiršo jų įtraukti. Ir dabar inteligentijos atstovai paprašyti niekada neatsisako talkos ir aukos, tačiau plačioji masė pasiliko už bendruomenės ribų. Priešasčių yra buvę visokių. Naujesiems ateiviams perėmus visuomeninės ir politinės veiklos iniciatyvą, savo rankas, senieji Išeiviai pasiūto lyg paneigti ir atstumti.

Gėlės Julijonui

JULIJA SVABAITE

KUR AŠ PRISKINSIU

Išsekusių upių akmuo
Kalba krantams negyviems,
Užtroškusiai žolei.
Kur aš,
Kur aš pririnksiu
Gėlių Julijonui?

Jis paliko žinią smėly,
Kraujo ženklą juodoj samanoj,
Rūščia mirusiųjų kalba,
Akmenio žodžiais.

Kur aš,
Kur aš atrasiu
Jo kapą?

Ar galėčiau suprasti
Akmenį, gėlę,
Ar galėčiau atsekti
Jo žingsnių taką?

Nežinau mirusiųjų namų,
Nepatyrčiau aklių žvilgsnio,
Kur aš,
Kur aš priskinsiu
Gėlių Julijonui?

Senųjų Išeivių organizacijos bei klubai, nesusilaukę narių iš naujųjų ateivių, užsidarė savosiose organizacijose ir į LB ėmė žiūrėti kaip į "dypukų" padarinį. Skyrė vienus nuo kitų dar išsimokslinimas ir neretai skirtingos pažiūros įvairiais lietuviškais reikalais. Pasitaikydavo ir netakto iš abiejų pusių. Žodžiu, yra įvykęs labai apgailestinas ir bendram lietuviškam darbui žalingas skilimas. Tai nelemtas reiškinys, išplitęs visose lietuvių kolonijose. Aktyviai įsijungusius į vadovaujamą bendruomeninį darbą Amerikoje beveik galima suskaičiuoti ant rankų pirštų, tai — J. Bačiūnas, prel. J. Balkūnas, dr. S. Biežis, K. Karpis ir dar vienas kitas. Kad ir jie labai nuširdžiai dirba Lietuvių Bendruomenėje, bet, atrodo, ir jie nesugalvoja recepto abiejoms

Išeivijos dalims sutelkti draugėn. Kad ir perspektyvos bent kiek platėliau įjungti senąją Išeiviją į LB nėra šviesios, bet ieškotina būdų santarvei įgyvendinti.

Naujųjų ateivių apatijs darbai

Negalėjome ar nemokėjome įtraukti senosios Išeivijos į LB, bet naujieji visiškai išsklydo. Pasirinkę emigranto kelią, vykdami Amerikon kalnus pažadų pylėm savo paliktai ir pavergtai tėvynei. Pradžioje, tiesa, tremtinių draugijų susirinkimai buvo gausūs, atskiros politinės ar ideologinės grupės, panašiai kaip ano meto Vlike, net kovodavo dėl vadovybės valdyboje. Bendruomeninės idėjos labai net parenkant kandidatus valdybon pasisya, kad bent stambesnės srovės nebūtų nuskriaustos. Vėliau, pamažu įsigalint vieningai

bendruomeninio darbo dvasiai, gerokai aplyginusiais aštriusiais srovinius kampus, jau nebežūrėta kandidato valdybon partinio bilieto, o tolydžio didėjant abejingumui bet kokiam lietuviškam darbui, džiaugtasi, kad dar atsiranda žmonių, sutinkančių eiti valdybon.

Kur gi glūdi priežastys, kad ir naujoji ateivija taip greitai atbuko bendruomeniniam ir apskritai lietuviškam darbui? Kodėl metiniai apylinkės susirinkimai tesusilaukia keliolikos, geriausiai atveju puskapio, žmonių? Kodėl kasmet vis darosi sunkiau surasti kandidatų valdybon? Kodėl LB Tarybos rinkimuose tedalyvauja toks mažas balsuotojų skaičius? Kodėl tiek mažą surenkama solidarumo mokesčio? Kodėl didžiulė dalis tėvų neleidžia savo vaikų (Nukelta į 4 psl.)

Jonas Aistis NIEKŠYBĖ

Iš spaudai paruoštos straipsnių knygos "Milfordo gatvės elegijos"

Vartau šios elegijos Milfordo gatvėje parašytas apmatas ir galvoju apie tą palyginti ramią ir kuklią gatvę, kovojančią su gretimų gatvių lūšnėjimu, o lūšnėjimas visada eina frontu, kaip kopos, kaip erozija. Kiekvieną kartą, kai grįždavau iš vienos ar antros pabaigos traukinio stoties, stebėjau, kaip ji kietai ir ryžtingai laikosi prieš siaubiantį gaivalą, tarsi Junigėda prieš nuolatinis kryžiuočių antpuolius. Ji pasiliks mano atmintyje dora ir garbinga gatvė, kurioje bet kada mielai sugrįžčiau. Nesu užsikirtęs antiintegralistas, bet man patiko, kad ta gatvė, negalėdama būti krantu, virto sala. Ir ne visa gatvė, tik josios tarpas tarp Liberty ir Glenmore. Be istorijos, be panikos ramiai stebėjo, kaip paralelės gatvės kampe tolydžio vis tirščiau kaupėsi skardūs portorikai, kaip negrė, ant vaikų vežimėlio užsikrovusi dvigubą čiuzinį ir likusią mantą, kraustėsi, lyg antis su ančiukais, su visa savo penkerių narių progenitūra.

Namelių pirkuo iš seno namų vertelgos italo. Tai buvo gana skurdus, prie kito namo prijungtas trisienis: rėminės statybos, apkaltas juodais asfalto žvynais, pretenzingais geltonos spalvos karnizais, aptriušiomis gonkomis per visą prysakį, su tekintomis kolonomis, su keturkampių stučių baliustrada. Visą medieną nudažiau parkų suolų žalia spalva, manydamas, kad tamsesni dažai geriau pridengs plyšius ir atkaras...

Kaimynų turėjau italą Mancuso. Tai buvo būdingas italo tipas, kuris nuo Horacijaus Flacco ligi Palmiro Togliatti gymiu ir ūgiu išliko nė per nago juodumą nepasikeitęs. Aukso kaimynas... Kam šluojat lapus,

— sakydavo jis, visu rimtumu žiūrėdamas į dolce far niente patogumus, — palikit vėjų, tegu jis už jus dirba...

Palangėje augo vešlus ir dailiai išsišakojęs platanas. Antrasis mano palangėje. Pirmasis, kelis kartus apdauotas, stovėjo prie 55 cours Jean Jaures Grenoblyje. Deja, liko neapdauoti ir kiti Milfordo gatvės šaunūs medeliai. Taip nutiko, dabar spėjau, vien dėl to, kad kaip tiksliai tuo laiku mane pradėjo daugiau dominti ir jaudinti gyvūnija, ne augmenija...

Kieme skurdo grynakraujis, rausvais, dideliais katukais prancūziškas karklas. Nemažas, tačiau jau prieš man atsikraustant taip aplamdytas, kad iš jo doro medžio bergždžia būtų buvę laukti, bet jis man iš pirmo žvilgsnio krito akin ir širdin. Jis visai buvo kaip iš italų primityvių paveikslų išimtas: stambus, rauplėtas kamienas, trys stambios, nulaužtos šakos, likusios šakos, lyg nugenėtos, tik jų viršūnės baigėsi į žagines šluotas panašiomis kuokštelėmis, o iš jų dar buvo išbėgusios ilgos ir liaunos metūgės, apsilapojusios vėl tiksliai pačiose viršūnėse. Mano paties vaikai ir jų draugai, kurie karkle praleisdavo didesnę dienos dalį, kaip tų pačių italų primityvių medžiuose vaizduojami paukščiai, atrodė per dideli ir per sunkūs tam vargo medeliui. Ir kai po viena jo šaka įtaisiau supuokles, tai vaikams besisupant, aplink medelį velėna, kaip vanduo bangavo, ir iš kitos pusės prie šaknų žemė per visą plastaką žiojosi, o tačiau karklas laikėsi, ir juo vaikai augo, karklas iš paskutiniųjų stengėsi prisitaikinti prie vaikų augančios energijos ir svorio. Beje, pavasarį, kai tiksliai katukai visoje savo puišybėje ir puošnume rausvai nukaisdavo, juodu debesiu iš kažkur atskridavo smulkūs paukšteliai spiečius ir kapodavo snapeliais katukus ir spurgas, jog lapai metūgėse atželdavo tiksliai pačiose viršūnėse. Ties paukšteliai bene bus buvę karkliu tikra Dievo rykštė ir gal net jo galo priežastis: jie darė medeliui per porą dienų daugiau žalos, negu vaikai per kiaušius metus. Ir neradau jo

kio būdo ir jokių priemonių, kaip nuo tų paukštelėlių medelį apginti. Raišiojau popierėlius, tačiau baidyklę, bet tas nieko nepadėjo, ypač baidyklę, kuria paukšteliai naudojosi kaip poilsio vieta...

Nauji savininkai medelį dideliu poeto Antano Rymyžio nepasitenkinimui su šaknimis išrovė. Ką gi, tik poetams skurdas gali būti prasmingas ir gražus. Nauji savininkai medelį išnaikino iš pasigalėjimo ir taip pat iš estetinio jausmo. Manau, kad jie verti tos gatvės ir kad prie jos gyvastingumo nuosirdžiai prisidėjo. Jei visi lietuviai visą laiką taip būtų elgęsi, tai nei mūsų bažnyčios, nei kitos institucijos nebūtų sunykusios. Bet daugis pasidavė karvės psichologijai: jei viena pakėlė uodegą ir pasilėjo bėgti, tai lygia dalia uodegas pakėlė ir visos kitos ir pasekė pirmąją. Ne vieta žmogų dabina, o žmogus vieta.

Vieną gražią ir šiltą spalio pavakarę, jau šiek tiek po saulės laidos, nuo Liberty Avenue pusės pasirodė labai keistas ir lyg iš kito amžiaus atėjęs žmogus: aukštas, juodu plaučiu apsiustu, pats kiek pablyškęs, Salvador Dali ūsais, su juoda espanole per visą apatinę lūpą ir smakrą. Jis ėjo išdidžiai ir iškilmingai, o tačiau neryžtingai, lyg būtų paklydęs ar ko lūkuriavęs. Staiga jis visas atgijo ir tuo pačiu metu pasigirdo moters žingsniai. Kai moteris susilygino su mano žalutvire, nežinomas elegantiškai ir laisvai nusilenkė, paėmė kažką nuo žemės ir jai įteikdamas tarė:

— Dėkoju dangui, kad galiu būti ponias nors tiek naudingas...

Ji jam padėjo paprastai, natūraliai, be didelių frazių ir judesių. Jei mane nustebino vyriškis, tai mane moteris trenkė pritrenkė, bet anaipol ne keistenybėmis. Ji buvo apie trijų dešimtų, gražiai nuaugusi, skoningai apsitačiusi. Jos drabužiai geriausiai tiko Park ar Madison Avenue, bet ne Milfordo gatvei. Drabužiai buvo labai paprasti, bet geros medžiagos, ir pasiūti taip, kaip tiksliai tos srities dideli meistrai geba. Ji buvo per simetris ant drėgno smėlio spalvos kostiu-

mėlio laukinių žebenksčių (minkų) stola. Skoninga skrybėlaitė su vualiu iki pusiau akių. Kukli, rami, bet tikra savimi. Žodžiu, ji atrodė, kaip tos ponios, kurių vyrai, kaip sakoma, yra verti šiek tiek daugiau negu milijonų...

— Aš tamtą iš pirmo žvilgsnio pažinau, tamsta būsi Don Juana...
— Iš tikrųjų, ponias, atspėjote... O su kuo aš turėčiau garbės?...
— Aš esu Niekšybė.
— Dovanokite, nenugirdau...
— Niekšybė...
— A! Pavardė taip originali, taip neįprasta, kad jokių būdų būčiau neatspėjęs...
— O jūs katras būsite? Don Juan de Tenorio ar Miguel Manara?
— Nei vienas, nei antras... Aš esu tikrais Don Juan de Montalto y Fonseca de Almagiva... Dideli ir maži rašytojai mane, gerbiamaoji ponias, iškreipė, apšmeižė, išniekino... Esu taurus ir garbingas hidalgo, o mane, atsiprašant, pigiu histrionu padarė! Mylėt, ponias, cha, cha, yra didelis ir ne kiekvienam pasiekiamas menas...

— O jeigu taip prisiminus dangiškąją Elvyra...

— Serafimas dangaus, ji ir dabar mane gražiai ir dūsaudama prisimena... Bet palyginus su ponias, Elvyra vaikas, prėska. Va jūs visai kas kita, Jūs mano tipo moteris, ir man rodos, kad aš jus prieš amžius mylėjau...

— Malonu girdėt, šaunus hidalgo, bet žinote, aš nesu metafizinė Niekšybė, o pritaikoma, praktiška, tikra, kasdieniška...
— Būkite viskas, būkite, kas tiksliai norite — dangus ar pragaras — tik būkite mano...

— Don Juane, jūs esat nepataisomas! Einame iš čia kur kitur, čia tauri ir garbinga gatvė...

Ir juodu nužingsniau. Kurį laiką girdėjau jos metalinius užkulnius, skambančius telefono centrinės pasieniu, ir galvojau, kaip gali vadintis Niekšybė toks gražus, taurus ir malonus veidas, mandagi, kultūringa ir

elegantiška laikysena, kiek ironiška, bet inteligentiška iškalba.

Kai Juozas Keliuotis kadaise aprašė riebiomis spalvomis arivistą, tai mane gerokai nustebino pridėtas arivisto portretas: žvalras, kreiva nosimi, išverstakis, atstumiančios veido išraiškos. Stebėdamas tą piešinį, pagalvojau, kad arivistas su tokia povyza labai toli nepuotų. Blogybė dažniausiai skverbiasi pasislėpusi už taurumo ir gerumo kaukės. Niekšybė visada nuduoda kilnumą ir garbingumą, nesavanaudiškumą ir pasiukojimą. Ji gali pasireikšti trimis pagrindiniais būdais: bloga valia, nešmanymu ir siekiant aukšto tikslu nekilnėmis priemonėmis. Nuo pirmojo Niekšystės būdo yra daug lengviau apsisaugoti ar bent atsiboti negu nuo dviejų likusiųjų. Niekšybė yra lygiai sena, kaip ir pati žmonija, tačiau ji vienu metu vienaip, kitu metu kitaip pasireiškia, o yra istorijoje tokių laikotarpių, kai Niekšybė plačiau arba visai užvaldo kai kurias socialinio gyvenimo sritis.

Ilgus amžius menas ir mokslas buvo tos žmoniją guodžiančios ir akinančios užuovėjos, kur Niekšybė niekad arba tik labai jau retais atvejais susisukdavo lizdą. Nūnai menas, manding, yra Niekšingas pačiuose savo pagrinduose. Kai mes stebime pačius geriausius meno kūrinius, vis vien kurios kultūros ar kurio krašto bebūtų, mus jaudina ir veikia ne vien menininko meistriškumas, bet ir pačių kūrinių kilnumas ir didybė. Ko kaip tiksliai nūdienos populiariuose meno kūriniuose pasigendame, jie yra racionalūs ir tyčiniai.

Niekšybė kartais esti tikra sancta simplicitas: naivi ir nesuinteresuota. Mokslininkai, artistai, menininkai, filosofai, Churchilis rimtai manė areštuoti danų fiziką Bohr. Pirmia tie mokslininkai padaro branduolinius ginklus, o paskui kovoja už taiką... Pirmia paruošia priemones civilizacijai sugriauti, o paskui kelia didžiausią triukšmą, kad gali visą civilizaciją sunaikinti. Pirmia padaro

(Nukelta į 4 psl.)

MŪSŲ EITOJI KRYPTIS IR REZULTATAI

(Atkelta iš 4 psl.)

cija spaudai pagyvėjo. Didelės reikšmės vietos informacijai ir apskritai bendruomeninei idėjai skleisti turi Bendruomenės Balso radijo programa, pradėjusi veikti 1953. I. 10. Pradėta dešimčia minučių, nuo IV. 11 perėta į pusvalandį, o nuo 1963 programai skiriama valanda kas savaitę. Kad ir programos išlikimas atseina apie 4,500 dolerių metams, bet ji efektyviai tarnauja bendruomenės informaciniais ir kultūriniais reikalams. Stengiamasi programą tobulinti, bet ir čia susiduriama su sunkiais įveikiamu talkos klausimu.

Kad ir bandyta, bet nepavyko lietuviškais reikalais įveikti amerikiečių spaudos. Čia būtina megti pažintis.

Socialinė globa. Bandyta rūpintis vargan ir j moralinius pavojus patekusių Philadelphiaus lietuvių globa. 1958 valdybą įvesta ir speciali narė socialiniams reikalams (E. Saulytė), bet šioje srityje nepasiekta konkrečių rezultatų.

Ekonominiai dalykai ligi šiol buvo visiškai pamiršti. Trūksta savų namų parengimams, susirinkimams, šeštadieninei mokymų. Neturime vietos ir gegužinėms. Čia reikalinga sudaryti planą, vykdytiną per ilgesnį laiko tarpą.

Santykiai su kitomis tautybėmis, ypač su latviais, estais, ukrainiečiais, anksčiau buvę gana pastovūs, paskutiniu metu apsilpo. Nuo 1953 metų dalyvauti su choru, tautiniais šokiais, lietuvišku maistu ir net parodėlėmis Tautų festivaluose, o nuo 1956 metų Tautų mugėse, bet paskutiniu metu ir šioje reikšmingoje propagandinėje srityje sušlubuota.

Darbu planavimas yra vienas iš pagrindinių valdybos organizacinių darbų. Pirmausia teigiamas reikšmės turi nuo 1958. II. 19 priimtos pačios valdybos narių darbo pasiskirstymo taisyklės. Ligi šiol apylinkės valdyba kasmet pateikdavo visuotiniams susirinkimams apsvaistyti ir priimti darbo plano gaires ateinančių metų valdybai vadovauti. Tai yra labai naudinga, bet tame planavimo darbe pasitaiko ir šaltinių trūkumų. Čia jau nėra vien valdybos kaltė, jei kasmet iš eilės apylinkės veiklos planas kartojamas su mažais pakeitimais. Toks trafaretas susidaro dėl to, kad sunki darbo našta užkraunama vienai valdybai, kuri pati viena, šyškiai iš šalies kitų bendruomenės narių talkinama, turi vykdyti bent pačius svarbiausius plane nubrėžtus uždavinius.

Pirmąją pradalę prakirtus

(Atkelta iš 2 psl.)

prisimintų pavardžių plunksna, jeigu jų raštas regėtume "Pirmojoje Pradalėje", rodytų ir visai kitokį dabarties mūsų literatūros portretą. O visus literatūrinės situacijos pliusus suvesti vien tik į "maistus" ir "staugiančius vėjus", kaip lyg no rėtų "Dirvoje" rašas Raila, vargu ar būtų teisinga. Dideli dalykai pasidaro literatūroje dažnai ir be to triukšmo. O triukšmadarių pėdsakai po labai trumpo laiko neretai lieka beveik nežinomi, kaip ir kadaise Bronio Railos jaunystėje per jėgą forsuotos triukšmingosios manieros.

"Antrąją Pradalę" užsimojant, linkėtume jos redaktoriui, visą širdį į metraštį įdėjusiam, K. Barėnui suteikti kiek galima daugiau tų "Pirmojoje Pradalėje" nebuvusių bendradarbių, kad sekanties metraščio knygos atspindėtų kiek galima tikresnį čionykštės mūsų literatūros veidą.

vinis. Be to, dėl negausių metinių susirinkimų nebūna kam rimtai ateities darbo planų apsvaistyti, o apylinkės valdyba, neatsiradus kandidatų, dažnai būna priversta bent kelis metus iš eilės eiti savo pareigas. Nenuostabu, kad ima susidarinėti rutina, išsitemia mintys naujiems sumanymams bendruomeninei veiklai pagyventi ir pajavinti. Darbu planavimo reikalą, atrodo, būtų galima gerokai pagerinti sudarius prie valdybos įvairias komisijas visokiems ateities darbams svarstyti. Valdyba, apsvaistiusi komisijų pasiūlymus, galėtų paruošti darbo planus ne tik jos kadencijos metams, bet ir tolimesnei atečiai. Šmet jau bandoma įvairias komisijas sudarinėti.

Darbu planuoti būtina turėti gerai sutvarkytus statistikos duomenis iš įvairių veiklos sričių. Turint tokias statistikas, pasidarytų lengviau planuoti darbus atečiai ir sekti, kad nebūtų smunkama žemyn. Statistinės žinios labai praverstų ir bendruomenės centrams, kurie, pajutę gyvybės pulsą apylinkėse, sėkmingiau galėtų nustatinti darbo gaires bendruomeniniam gyvenimui.

Pedagoginio liuanistikos instituto studentas Mykolas Drunga studentų vardu dėkoja Lietuvių tautiniam akademiniam sambūriui už \$1,000 dr. J. Balio knygas išleisti. Nuotr. V. Račkauskas

Kultūros klube apie V. K. Jonyną

Los Angeles lietuvių Kultūros klubo gausiam susirinkimui gegužės 22 d. Irena Tamošaitienė įdomioje ir turiningoje paskaitoje, palydėtoje daugeliu skaidrų, kalbėjo apie dailininko Vytauto K. Jonyno kūrybą.

Ir už lietuvių bendruomenės ribų plačiai žinomas mūsų dailininkas Jonynas Kultūros klubo prelegentės paskaitoje stebino klausytojus savo nepaprastai šakotu išsiskleidimu meno pasaulyje. Atėjęs į kūrybos pasaulį kaip saikingo, modernaus realizmo atstovas, atrėmęs tą realizmą į lietuvių liaudies meno formas, dailininkas vėliau perėjo per kelis įdomius savo kūrybos periodus.

Jo ištikimas ginklas, kaip grafiko, taip ir akvarelėje, yra meistriskumas kompozicijoje ir linijos rafinuotumas. Jis nuostabai intuityvus knygų iliustravime, pajusdamas autoriaus ir epochos skonį. Donelaičius ir Goethė, Šekspyras ir Merimėe suveda Jonyno interpretacijoje savo skirtingas ir nepalyginamas savo tikslumu formas.

Lietuvių liaudinį stilių Jonynas transformavo nepaprastai rafinuotumu, vienu atliepdamas idealistinį, kitur kubistinį, trečiu sentimentalų priėjimą. Vėliau jo medžio raizginiai, įvedus linijų uždangas, įgauna savo erdvę, gilumą, prilygsta paveikslams.

Liesdamas gamtą akvarelėje, jis savaimingai traktuoja šešėlių ir spalvą, išgaudamas su minimumu linijų erdvės maksimumą.

Lietuvių tautinis akademinis sambūris birželio 5 d. Jaunimo centre, Chicagoje įteikė \$1000 čekį Pedagoginiam liuanistikos institutui dr. Jono Balio knygas išleisti. Nuotraukos: muz. Juozas Bertulis, laikraštlininkas Mečys Valiukėnas, Pedagoginio lit. instituto direktorius Domas Velička, kun. Jonas Kubilius, SJ, ALTAS pirm. dr. Jonas Juodikis, LTAS išdinin. liuanistikos instituto studentai. Nuotrauką Vyt. A. Račkauskas

Tūkstantinė lietuviškai knygai

Lietuvių tautinis akademinis sambūris, šiuo metu turintis daugiau kaip trisdešimt aktyvių narių, birželio 5 d. Jaunimo centre, Chicagoje, įteikė Pedagoginiam liuanistikos institutui \$1,000 dr. Jono Balio knygas

"Lietuvių liaudies pasaulėjauta" išleisti.

Tas būrelis lietuvių akademikų be jokios reklamos surinko tūkstantinę, kad sudarytų sąlygas lietuviškajam jaunimui tremtyje pasisemti žinių iš dr. Jono Balio studijų apie lietuvių tautos būdą bei papročius. Sambūrio pirmininkas dr. Jonas Juodikis trumpai išdėstė Pedagoginio instituto studentams tautinio akademinio sambūrio atsiradimo istoriją ir jo tikslus tremtyje. Tų tikslų tarpe yra ir parama lietuviškajam jaunimui tremtyje išlikti lietuviams pilnąja to žodžio prasme. Instituto direktorius, dėkodamas už paramą vertingai knygai išleisti, paminėjo, kad tai bus įnašas

vo kūriniais ketinas pripildyti atskirą muziejiaus salę.

Trumpos diskusijos, sekusios po paskaitos, dar labiau paryškino ypatingo dėmesio vertą mūsų dailininką, papildydamos paskaitininkės mintis taipgi individualiomis susirinkimo dalyvių nuomonėmis.

Koresp.

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoje \$3 už dirbtuvės darbą \$10 ir dalyv. Pasiteiraukite apie naujas

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto, šeštadienis ir sekmadienis nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarašis pirmadienis 7 val. vak.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA

1490 kil. AM ir 1027 mg FM Tel. HEmlack 4-2413 Tel. HEmlack 4-2413 7159 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

MOVING

Apraustas perkraustymas įvairių atstatumų.

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave. Tel. FBontier 6-1882

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST. Tel.: CA 5-7252 DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VESITUVAI — AIR CONDITIONING

4 1/2 %

5 %

current dividend on investment bonus 1 1/2 % DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2 % dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po 1/4 % už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS

Valandos: Pirmadi., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p. Trečiadi., ketvirtadi., penktadi. 9 v. r. — 8 v. v.

Dėl šatrijos Raganos — M. Pečkauskaitės

"Senjojo dvaro"

š. m. gegužės 22 d. "Draugo" kultūriniam priede tilpo gražus S. Petersonienės straipsnis, minintis rašytojos Marijos Pečkauskaitės 35 metų mirties sukaktį. Straipsnis pajavirintas asmeniškais P. Petersonienės prisiminimais, kuriuose truputį nuklysta nuo tiesos.

M. Pečkauskaitės pažintis su Višinskii ir jos pabudimas lietuviškam veikimui ir literatūrai įvyko ne Labūnavos dvare, bet Užvenčio dvare, į kurį Pečkauskaitė su trylikamete Maryte persikėlė apie 1891 m. Čia ji gyveno, dirbo ir svajojo iki 1896 m., kada iš ten išvyko į Šiaulius.

S. Petersonienės minimos gražios vietos prie Ventos, palikti

romantinės nuotaikos pėdsakai ir pats "Senasis dvaras" yra Užvenčio, bet ne Labūnavos. (Žiūr. Lietuvių Enciklopedijos XXXII t. 397 psl. ir XXII t. 235 psl.)

Prieš Pirmąjį pasaulinį karą tas Užvenčio dvaras buvo nupirktas Lietuvos Nekriklausomybės Akto signataro Jono Smilgevičiaus, kurio dvi dukros (P. J. Petrušienė ir P. O. Zolynienė) augusios tame dvare, dabar kaip tik gyvena Chicagoje. Jos labai gerai žino šias ir kitas M. Pečkauskaitės gyvenimo smulkmenas.

F. Tarulienė

—o—

• Mirė lenkų rašytoja Maria Dombrowska. Gegužės mėn. 19 d. Varšuvoje mirė žymiausiaji vyresniosios kartos, 76 m. amž. lenkų rašytoja Maria Dombrowska. Rašytoja yra kovojusi už Lenkijos nepriklausomybę, nuo 1924 m. įsijungė į literatūros kūrybą, savo trijų dalių romaną "Dienos ir naktys" (1928—1933) pasiekė ir pasaulinį garbę. Ji buvo autoriteta ir režiminių ir griežtos opozicijos prieš valdžią gyventojų tarpe. Pernai ji pasirašė Vakaruose pagarsėjusį 34 lenkų intelektualų raštą, nukreiptą prieš cenzūrą. Visų okupacijų bei režimų laikais rašytoja buvo skriaudžiamųjų ir persekiojamųjų pusėje.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimams rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago Virgilia 7-7258-59

MIELI TAUTIEČIAI !

Pasiremdami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniams prekybiniams ryšiams su Lietuva, kviečiame per mus pasigyti giminei Tėvynei tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Silstone šiuos vertingus siuntinius labai augštos kokybės dovanų labai sumažintomis kainomis, į s k a i t a n t s o v. muftą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietpalis: 3 1/4 jardų angliškos vilnonės medžiagos elutei ir 4 jardai puikaus nepermatomo nallono suknelei tik už \$66.00

P-3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviem apsuostam ir 3 1/4 jardų, ekstra geros viln. angl. medžiagos elutei tik už \$75.00.

V-3: 10 1/2 jardų labai tvirtų, gražių vilnonių angl. medžiagų 3 elutėm tik už \$55.00

N-4: 16 jardų keturiom suknelėm nepermatomo sunkaus pageldaujamų spalvų labai gražių raštų nallono tik už \$45.00

V-3: ir N-4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susitaupo pasiuntimo išlaidos)

PATS VERTINGIAUSIAS SM siuntinys: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gėliųis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 škotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megzliniai tik už \$65.00.

Garantuojame ir apdrausame pristatymą per 3 — 4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaičiuota į nurodytas kainas.

Užsakymus siųsti:

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)

421, Hackney Rd., London E 2, England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m.

Atstovai JAV:

L. VENCKUS, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494
GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich.
COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

JUNE — BIRZELIO 10, 11, 12 D. D.

BISQUIT THREE STAR COGNAC Fifth \$5.49

COGNAC NAPOLEON V.E.Q.P. Fifth \$5.98

MEISTER BRAND V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$4.89

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

CINZANO VERMOUTH Dry or Sweet Fifth \$1.39

ANHEUSER LIEBFRAU MILCH 1963 Vintage Fifth \$1.89

MONOPOLES Alfred Rothschild Sauterne or Haut Sauterne Fifth \$1.79

GRAND MARNIER or CHERRY MARNIER LIQUEUR Fifth \$6.49

MILLER'S HIGH LIFE BEER Case of 12—12 oz. Throw Away Bottles \$1.79

BLATZ BEER Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles Case \$3.19

Šis straipsnelis yra vienas iš serijos pamokymų apie sveikatą iš SOUTH WEST CHIROPRACTIC CLINIC, 2739 W. 55th St., tel. 476-3422. Dr. M. J. Pohunek, Dr. R. Ozaplicki ir Dr. D. J. McCarthy. (sk.)

... mes atrandame, kad Leopill's daugiau pagelbsti, negu kitos pilulės, kurias iki šiol vartojom...

Jau su virš

50 METŲ

Plačiai žinomas Leopill's reguluoja medžiagų apykaitos virškinimą ir vidurių užkietėjimą. Švelnios ir patikimos iš augalų pagamintos padeda kepenims ir tulžiai normaliai veikti. 50 už \$1.00 arba 250 už \$4.00. Jeigu negarinate savo vaistinėje tai užsakykite K. S. JONAITIS, R. PH. 2735 W. 43rd St., CHICAGO, ILL., 60632.

LEOPILLS

Garantuojame už gerą veikimą, jei nebusite patenkinti sugrąžinsime pinigų. Gydytojų rekomenduojama.

Užsakymas: Aš norėčiau pamėginti Leopills ir įdėti \$1.00 už 50 pilulių (arba \$4.00 už 250).

Vardas, pavardė

Gatvė

Miestas

Vaištija

NAUJI LEIDINIAI

JAUNIMO LEIDINIAI, ATŽYMINYS MOKSLO METŲ PABAIGĄ

• **DAIGELIAI** I Moksleivių metraščių 1964-1965. II CALM 15 metų veiklos apžvalga. Metraščių yra stambiausio formato, 248 psl., gausiai iliustruotas nuotraukomis iš mokyklos šiuo metų ir praeities gyvenimo. Viršelio nuotrauka kun. A. Kežio. SJ. Tekstą pajavirinantis užsklandos pieštos moksleivių: E. Aglinskaitės, J. Bielskutės, D. Vaičiūnaitės, J. Vaičiūnaitės ir G. Visockytės. Chicago Aukštesniosios lituanistikos mokyklos tėvų komiteto leidinys. Spaudė Galinda Pres, Inc., Clevelande. Metraščio adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Metraščio kaina \$2.50.

• „Daigelius“ redagavo pačių moksleivių redakcinė komisija: V. Mišulius, E. Aglinskaitė, J. Bielskutė, V. Narutis, A. Pakalniškis, J. Šuo-pytė, D. Vaičiūnaitė ir J. Vaičiūnaitė. Metraščio globėjas — mokyklos direktorius Juozas Masilionis.

Tai jau šeštasis šios mokyklos metraščių. Ir kiekvieną kartą didėjančios apimtys. Labai būtų džiugu, kad ir ateityje ši pastanga nebūtų užmesta. Redakcijos žodyje, be kita ko, sakoma: „Mums, redakcijai, buvo didelė garbė testuoti „Gintaro“, „Sakalų kelių“, „Tėvynės pašvaistės“, „Jaunystės žiedų“, „Mūsų metų“ tradicijas ir pastatyti „Daigelius“ ir jų elę. Linkime, kad ši tradicija nenutrūktų“.

Pirmoji šiemetinių „Daigelių“ dalis skirta pačių moksleivių rašiniams ir įvairiems literatūriniais bandymams. Tėmų ir minčių reikimo įvairumui tegalima tik džiaugtis. Dėmesio vertas ir faktas, kad šios mokyklos kasmetiniai leidiniai turi tendencijos virsti kone visų šio krašto lituanistikos mokyklų almanachu. Šiemet, sakysim, jo puslapiuose jau regime Baltimorės, Cicerio, Clevelando ir Detroito reprezentacinius jaunimo raštus. Šia kryptimi linkime dar didesnio plėtimosi, gal būt, įskaitant bendradarbių ir Kanados lituanistinės mokyklose.

Tačiau ypač išliekančios vertės turi šiemetinių „Daigelių“ antroji dalis: Chicago Aukštesniosios lituanistikos mokykla 1950-1965. Penkiolikos metų veiklos apžvalga. Ją redagavo Juozas Masilionis, o parašė J. Masilionis, M. Valiukėnas, A. Rūgūtė ir E. Strasevičienė. Tai tikrumoje yra gausiai iliustruota 15 metų šios mokyklos veiklos istorija su diagramomis, statistika, pavadėmis ir kitokiais, tiksliais ir konkrečiais mokyklos nuveikto kelo aprašymais. Tai jau istorinė medžiaga, kurios reikšmė nepasibaigia su jubiliejais metais. Ar tik nevertėtų padaryti šios dalies kelių šimtų egz. atspaudą ir išleisti atskira knyga?

Visais atžvilgiais šitokius „Daigelius“ yra malonu paimti į rankas ir džiaugtis, kad mūsų yra dar žmonių pedagogų, o taipgi ir kūrybingo jaunimo, padarancio tai, kas beveik neįtikėtina. „Daigeliai“ Chicago Aukštesniąją lituanistikos mokyklą, jos vadovybę ir mokinius tokiose pastangose ir pastangų rezultate atestuoja pačia geriausia prasme.

• **TĖVYNĖS ATGARSIAI**, Chicago Aukštesniosios lituanistikos mokyklos mokinių laikraštis, 1965 m., gegužės — birželio mėn., nr. 3. Šalia tik ką minėto kasmetinio metraščio šioje mokykloje leidžiamas dar ir periodiniu jau tampa puošnus moksleivių laikraštis „Tėvynės Atgarsiai“. Šiemet jis vir-

to jau tikru įvairiu, gyvu ir kūrybingu jaunimo žurnalu. Viskas (ilustracijos ir medžiaga) sutvarkyta apgalvotai ir neatkistina. Puikios, tikrai kone prie A. Kežio artėjančios, pačių mokinių darytos nuotraukos. Įvairus turinys, kuriame pakanka vietos ir eilėrašiams, ir straipsniams, ir sportui, ir juokams, ir galvosūkiams. Reikia tikėtis, kad „Tėvynės Atgarsiai“ bendradarbiai netrukus su savo plunksnomis ateis ir visos Amerikos lietuviškajai spaudai talkon. Šiame numeryje ypač akis užkliūva už konkursą laimėjusių eilėraščių ir Ramintos Raslaviciūtės keilios po Europą įspūdžių, literatūrine prasme visai gražiai apipavidalintų gabalų.

• **TĖVYNĖS ATGARSIAI** redaguoja redakcinis kolektyvas. Globėjas mokykl. A. Kezyš, SJ. Leidžia CALM tėvų komitetas. Redakcijos adresas: Tėvynės Atgarsiai, 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636. Platinimo skyriaus adresas: Linas Raslavicius, 7234 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Vieno numerio kaina 20 centų.

• **VYTURĖLIS**, Marquette Parko Lituanistinė mokykla. Išleido šios mokyklos tėvų komitetas, 1965 metais Chicagoje. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Simpatingas 48 psl. leidinys, pajavirintas gerai atrinktomis nuotraukomis iš šios mokyklos gyvenimo. Visas rašytinis laikraščio medžiaga yra pačių mokinių kūryba. Joje apstu eilėraščių, rašinių įvairiomis temomis bei beletristinių apybraiželių. Laikraštį maloniai margu ir gyvu daro jo medžiagos neįstingamas liguose straipsniuose, o jos pateiktas trumpų ir įvairių skaitinių pavidale. Šių pačių jaunųjų plunksnų pastangos, variant „Vyturėlio“ puslapius, kiekvieną maloniai nuteikia. Laikraščio redakcijai sudaro: J. Jasaitis, Z. Bilaišytė, R. Černius, V. Beleska, L. Raslavicius, I. Labanaukas, V. Galenaitė, K. Baumilaitė, L. Rimkus ir L. Danilevičius. Redakcijos žodis pradedamas šitaip: „Švedami lituanistinės mokyklos penkiolikos metų sukaktį, išleidžiame ir pasauli antrąjį „Vyturėlį“ numerį. Tikimės, kad šiais darbais, pačių mokinių rašytis ir sukurtais, parodysim visiems, kad „saulė Lietuvos tamsumams prašalina; ir šviesa ir tiesa mūs žingsnis telydi“.

• **ANATOLIJUS KAIRYS, VIŠČIUKŲ ŪKIS**. Trijų veiksų satyrinė komedija. Išleido Terra, 1965 m. Spausdino M. Morkūno spaustuvė, 6051 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Knyga kietai įrišta, 92 psl., 8 1/2 x 5 1/2 in. formato, kaina \$3.00, gaunama „Drauge“.

Intensyviai ir su nemažu pasisekimu Anatolijus Kairys pastaruoju metu įniko rašyti mūsų scenai komedijas. Tik vienerių metų laikotarpyje įvairių mūsų teatrinio sambūrių pastatyta jų net trys. Pastaroji — „Viščiukų ūkis“ — yra laimėjusi Scenos darbuotojų sąjungos skelbtąjį konkursą. Knygos išleidimas sutapo su komedijos premjera Chicagoje.

Jau ankstesnės autoriaus komedijos buvo daugiau buitinės, paremtos labiau vien situacijos komišku, tai „Viščiukų ūkyje“ prie viso to pridėta dar ir politinio pobūdžio aktualia. Tuo būdu komedijos apimtis prasipūtė, reikalaujama didesnio išradimo sceninėse situacijose ir kompoziciniame sukirpime. Kiek autoriui šitai pa-

Marquette Parko (Chicagoje) Lituanistinės mokyklos leidinio „Vyturėlio“ techniškoji paruoša spaustuvėje. Iš kairės į dešinę: Kazys Velska ir Mykolas Morkūnas, kurio spaustuvėje laikraštis buvo spausdinamas

„Vyturėlio“ spausdinimo domis spaustuvėje ir jaunieji laikraščio bendradarbiai.

vyko ar nepavyko, tai jau yra pla-tesnės recenzijos svarstymas. Gi atskira knyga dabar išleisti komedija bus kiekvienam geros valandos pasiskaitymas, įdomus palyginimas mačiusiems ją scenoje, bus ne tik juokas, bet ir susimasty-mas prie autorius savam žodžiui ir minčiai pasistatytų taikinių.

• **AIDAI**, 1965 m., gegužės mėn., nr. 5. Pirmuoju žurnalo straipsniu prisimenama didžiojo poeto Dantės 700 metų gimimo sukaktis. Andrius Sietynas duoda gyvą bei ryškų viduramžių rašytojo portretą, įremintą ano laiko kultūriniam ir politiniam susiklostymui. Rašytojo suakcentuota apilaido taipgi paskelbti septyni frag-mentai iš jo „La vita nuova“, iš-versti Kosto Raudos. Šių dienų žmogui vis giliau veržiantis į vi-satos ir mikrokosmo paslaptis, įdomiai aktualus Felikso Jucevičiaus straipsnis „Medžiagos sam-prata fizikos ir metafizikos švie-soje“. Gana savitą poetės veidą

konkrečių veiksmų pačiame gyve-nime.

Apžvalgų skyriuje kiekvienam taipgi bus smalsiai įdomi mariolo-gijos problema šiuose laikuose, pa-teikta kun. P. Celiesiaus, o B. Cip-lijauskaitės nupaskaita šiuo dienų ispanų teatro situacija taipgi la-bai pravarti bendram akiračio pra-pietimui.

Knygų recenzijų skyriuje pats žurnalo redaktorius J. Girmis pla-čiai aptaria tris 1964 m. išėjusias kun. Stasio Ylos knygas: Moderni mergaitė, Dievas sutemose ir Ti-kiu Dievą. Kaip žinome, knyga „Dievas sutemose“ mūsų periodinė-je spaudoje susilaukė gana kontra-versinių vertinimų ryšium su pa-sirinktąja knygos tema. Naujuos „Aiduos“ J. Gimbutas recenzuoja dar Igno Končiaus „Žemaičių kry-žius ir koplytėles“, nevengdamas ir kritiškų pastabų, ypač tos kny-gos leidėjui, o L. Galinis palankiai sutinka D. Brazytės-Bindokienės vaikams skirtąjį „Keturkojį ug-niagesį“. Numeris iliustruotas A. Galdiko tapybos darbų nuotrauko-mis.

• **GIMTOJI KALBA**, bendrinės kalbos laikraštis, 1965 m., sausio-kovo mėn., nr. 1 (27). Tai labai simpatingas ir kiekvienam naudin gas leidinys, besirūpinas mūsų kal-bos kultūra. Gaila, kad jis vis te-bėra tik 16 psl. Taupant vietą, vi-sa medžiaga apgalvotai atrinkta, įdomi, kelianti parankių kasdienės lietuvių kalbos vartosenos klu-simų. Šiame numeryje pirmoje ei-lėje minima prof. Balčikonio 80 metų amžiaus sukaktis, pabrėžiant jo nuopelnus bendrinei kalbai. Gyvenimo tėkmėje mes neretai jau imame pamiršti mūsų giminytės vardu ir jų prasme. Sakysim, ką vadiname dieviu, įtėviu, moša ir kit. Šitame „Gimtosios Kalbos“ nu-meryje ir pradedamas spausdinti toks P. S. straipsnis apie mūsų giminytės vardu. Pr. Skardžiūš taipgi rašo apie pernai mirusį ru-sų kalbininką prof. B. Lariną, tu-rėjusį tampraus ryšio ir su baltis-tikos klausimais. Įdomūs taipgi Ap-žvalgos ir Klausimų kerteles pus-lapiai. „Gimtosios Kalbos“ redak-cijos adresas: 4314 40th St., Brentwood, Maryland. Redaktorius — Leonardas Dambriūnas. Admi-nistracijos adresas: „Gimtoji Kal-ba“, 5348 S. Talman Ave., Chicago Ill. 60632. Prenumeratos kaina me-tams \$2.00.

• **LITHUANIA**, by Vyt. Vaitie-kūnas. Prepared by The Committee for a Free Lithuania, New York, 1965. Tai penktasis iš devynių Pa-vergtųjų Europos tautų seimo lei-dinys, kuriame sulaukta pateikiamos svarbiausios ir sveikintiausios žinotinos informacijos. Leidinyje (Publication No. 58) apie Lietuvą yra šie skyriai: geografija, istori-ja iki I pas. karo, Lietuvos res-publika (nepriklausomybės atsta-tymas, politinis gyvenimas, ūkis,

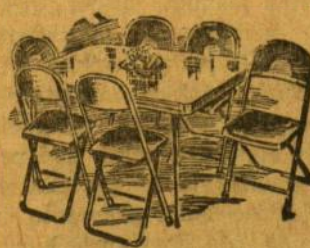
pramonė ir kt.), Lietuva — nacių ir sovietų suokalblio auka, Lietuva sovietų kolonializme jūne, kova dėl laisvės (atpasakota rezistenci-ja 1940—1941 m., partizanų kovos 1944—1952 m., lietuviai užsienyje ir kova dėl laisvės). Lietuvos tri-nispalvė teatro situacija taipgi la-bai pravarti bendram akiračio pra-pietimui.

ropos pavergtųjų kraštų, chrono-loginės žinios apie Lietuvą ir at-rinkta bibliografija (leidiniai apie Lietuvą ir Pabaltiją įvairiomis kal-bomis, lietuvių rašytojų kūrybą anglų kalba ir kt.). Leidėjo adr.: Assembly of Captive European Na-tions, 29 West 57th St., New York, N. Y. 10019, USA.

VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ AUTOMOBILIŲ (Complete auto service) PILNAS TAISYMAS IR APTARNAVIMAS

ERWIN'S AUTO REPAIR, INC.
2218 West 69th Street, Tel. HE 4-6900
CHICAGO, ILLINOIS 60636

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elek-trinių krosnių, radijo ir tele-vizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. Seeley 3-4711

Atidara pirmą, ir ketvir. 9-9 val. antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LaFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo saskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendi mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBBALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street

Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siūniant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

• NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011, 108 West 14th St. CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4932
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
• SOUTH BOSTON, MASS. — 327 W. Broadway, Tel. AN 8-0068
• BUFFALO 8, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 8-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6046
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
• CLEVELAND 18, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7200 Michigan Avenue VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 13333 Jos. Campus EL 7-1575
• HARTFORD, 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-9090 ir 246-0215
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street PO 3-5503
• NEWARK 8, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1767
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
• PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Garson Street HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 6 John Street FL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2568
• YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. GR 6-2781

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday 9:00 A.M.-12:30 P.M.

Mokame aukštą

4 1/4%

dividendą investavimo saskaitoms

and LOAN

ASSOCIATION

Chicago Savings

6245 So. Western Ave.

Chicago, Illinois 60636

GR 6-7575

VERDI RELIGINĖS PAŽIŪROS

DR. P. MACIULIS

Italija yra tas Europos kraštas, kuris nepasizymi gamtos turtais. Net kasdienės duonos vos trečdaliui savo gyventojų teusis augina. Bet nuo seniausių laikų ji tiesioginiškai pasisavino ir paveldėjo garsiųjų romėnų kultūrą. Romėnai gi savo keliu daug ko pasimokė iš graikų, šieji iš egiptiečių ir t. t.

Kaip žinia, medžiaginės gėrybės istorijoje greičiau išsivystė negu dvasinės arba kultūrinės gėrybės, kurių kontekste genijų vardai švies ligi laikų pabaigos.

Praeitame šimtmeityje tokių dvasinių gėrybių pasižymėjusiais atstovais Italijoje buvo Vilgelmas Marconi ir Giuseppe Verdi. Pirmasis yra laikomas bevielio telegrafo išradėju, o kitas — pasaulinio masto ir garsio kompozitorium.

Romėje kadaise atsitiktinai teko man apsigyventi tenai žinomo muziko Capocci šeimoje. Tad pasitaikydavo proga išsikalbėti apie muzikos meną bei josios žymesnius atstovus. Man prisimena ne kartą signoros Capocci suminėmus atsitikimus, kada Italijos karalius Viktoras - Emanuelis III-sis vykdavęs į geležinkelio stotį pasitikti tų dviejų savo piliečių, būtent — V. Markonio ir G. Verdžio... Tai savaime daug pasako. Tuodu Italijos piliečių jos gerą vardą garsino ir tebegarsina visame kultūringame pasaulyje, todėl jiedu vertai pelnėsi savo karaliaus dėmesio.

Šį kartą, išvakarėse žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimo, kuriame bus išpildomas vienas garsiųjų Giuseppe Verdi veikalu — „Requiem“, Italijos spaudoje teko pastebėti (L'Osservatore Romano, V. 5.) iškeltą klausimą apie to garsaus kūrėjo — kompozitoriaus religines pažiūras, remiantis begale ištraukų iš G. Verdi laišku ir jo bendralaičių atsiminimais.

Reikia prisiminti, kad XIX-sis amžius apamai Europoje ir kitur pasižymėjo, taip vadinamu, liberalizmu, po kurio kepė, masonų telkiniuose, slypėjo ateizmas. Kai kas bandė ir G. Verdi prisegti madingą masonizmą. Tačiau šiuo metu pasiskelbtį jo biografų duomenys atskleidžia visai ką kita. Kom-

pozitorius, apsikroves darbais nuo 1839 iki 1893 metų, anot Strepponi, gal kai kam galėjo kartais ir atrodyti indiferentas, bet tik ne ateistas. Jo anūkas Carrara Verdi ir biografas Ferruccio Botti, parašęs knygą apie G. Verdi ir religiją, mums parodo kompozitorių visai skirtin- goj šviesoj.

Pasiekęs nemažų pajamų už savo veikalus, jis stengėsi pinigų naudoti geriems darbams. Taip, pavyzdžiui, jis net steigė įmones, kur nuo mūrininko iki staliaus dirbdavo net pora šimtų darbininkų, savo laiškuose pasisakydamas, kad iš tų įmonių sau neturįs nė cento, bet džiaugiasi, kad tik žmonės turi darbo, kad jiems nereikia emigruoti svetur darbo ieškotis. Dažnai jis atsidavė ir savo ranka paremdavo vargan patekusius. Ypatinai geros širdies jis buvo vaikūčiams. Pagaliau d'Arbos Villanovo jis savo lėšomis pastatė ligoninę, apie kurios veiklą yra plačiai parašęs minėtas Fer. Botti.

Anai ligoninėi tvarkyti ir vadovauti jis parkvietė vienuole — Mažąsias dukteris iš Parmos. Pasitaikė, kad miesto galva tuomet buvo masonas, kuris jokių būdu nenorėjo, kad ligoninė tvarkytų seserys — vienuolės, nes jos, girdi, per daug melžiasi... Ir G. Verdi čia turėjo įsikišti, pareikšdamas, kad, jeigu ir toliau vienuolės bus ligoninėje persekiojamos, jis pačią įstaigą likviduos, ją kitur perkeldamas. Pasirodo, jog anamet būta ir tokio „liberalizmo“, kuris, paties G. Verdi žodžiais tariant, buvo ne kas kita, kaip teroras!

Jo gyvenimui kryptant į „pavakarius“, G. Verdi buvo artimai susidragavęs su žinomais dvasiškiais: Don Montebruno, tėvu Beccaro Milane bei Don Avanzu, su kuriuo jo draugystė tęsėsi net penkiasdešimt metų. Tėvas Savino Tosi, 1952 m. supažinęs su Don Ferruccio Botti veikalu apie G. Verdi, pasakoja vieną atsitikimą iš kompozitoriaus atsilankymo Cortemaggiore konvente, kur jis pasisveikinęs su visais aštuoniais naujokais, pasiteiravęs, katras ir iš kur kilęs, o atsisveikindamas pasakęs: „Jūs pasirinkote geresnį gyvenimą. Tęskite jį ir

Rašytojai ir režisieriai Birutei Pūkelevičiūtei šiuo metu atliekant „Aukštinės žąsies“ filmo baigiamuosius darbus Los Angeles, rašytojas J. Tininis (kairėje) ir kompozitorius B. Budriūnas informuoja viešnią apie vietos lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Nuotrauka L. Briedžio

Kultūrinė Kronika

● Paryžiuje gyvenančio mūsų dailininko Prano grafikos darbų paroda nuo gegužės mėn. 26 d. iki birželio mėn. 5 d. vyko to miesto galerijos „La Nouvelle Gravure“ patalpose. Prieš porą metų Prano tapybos ir grafikos paroda buvo surengta ir Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Pranas yra vienas iš kūrėjų, kurie jaunųjų mūsų menininkų. Pokario metais iš Vokietijos jis nuvyko Paryžium ir ten pasiliko.

● Vlado Jakubėno fortepijono studijos mokinių metinis rečitalis įvyksta šiandieną, šeštadienį, birželio mėn. 12 d. Jau būsite laimingi!... Šitų jo žodžių, pasakytų 1899 metais, aš ir šiandien nepamiršau, sako Savino Tosi.

Savo gyvenime G. Verdi, užėjęs bažnyčion, dažnai atsilikdavė prie didžiojo altoriaus, nusilenkdamas šv. Eucharistijai. Kaip ir pritikio geram krikščioniui, savo testamentu prašė palaidoti jį pačiu kukliausiu būdu tarp ryto ir vakaro varpų — Angelas Dievo — skambesio.

Tokios dvasios žmogus ir sugebėjo sukurti savo nemirtingą „Requiem“, kuriuo rytoj bus prisimenami bei pagerbiami ir mūsų tautos sūnūs, padėję galvas už lietuvių tautos laisvę ir visos žmonijos šviesesnę ateitį.

nimo centro salėje, 6 val. vakaro. Dalyvaus apie 35 mokiniai, jų tarpe daug pažengusių. Mykolas Drunga, dažnai pasirodęs kaip pianistas tiek lietuvių, tiek amerikiečių tarpe, atliks F. Mendelssohno fortepijono koncerto G minor dvi dalis, jo mokytojui Vladiui Jakubėnui antru fortepijono atliekant orkestro partiją. Po programos mokinių motinų komitetas rengia vieniems koncerto dalyviams bei lankytojams arbatėlę su užkandžiais.

● Apie Žemaitę jos 120 metų gimimo sukakties proga. Apie Žemaitės sukaktį rašydamas K. Korsakas „Tiesoje“ (geg. 30, nr. 125) pastebėjo, kad jau idėjinį — tematinį turinį. Pagal Korsaką, dar daug būtinų ir svarbių darbų bei sumanymų, reikalingų Žemaitės vardui įtvirtinti pasaulinės literatūros istorijoje, iškyla artimoje perspektyvoje. Po penkerių metų teks minėti tikrai reikšmingą Žemaitės jubiliejų (gimimo 125 m. sukaktį) ir jam jau tenka ruoštis. Ta proga Korsakas pareiškė nepasitenkinimą Lietuvoje inscenizuota „Marčia“ — esą, ji nepakylanti aukščiau už buitinį etnografinį praeities laikų foną. tr. apie Žemaitę K. Umb-

Vinco Krėvės „Pagundos“ (The Temptation) recenzijos amerikiečių spaudoje

Neseniai prof. Raphael Sealy šversta anglų kalbon ir Manyland Books leidyklos išleista ši mūsų klasiko apysaka jau randa atgarsio šio krašto literatūriname pasaulyje. Laikraščiuose tai vienu, tai kitur pasirodo palankios ir dėmesį knygoms kreipiančios recenzijos. Štai toks vienas pavyzdys. Columbus, Ga., miesto dienraštis „The Columbus Enquirer“ gegužės mėn. 24 d. naujų knygų puslapyje netrumpu Cheryl Byrd raštu, užvardintu „Protagonist Sells His Soul To Russia“ pristato knygą savo skaitytojams.

Be kita ko, recenzento apie patį Krėvę ir veikalo pobūdį aname laikraštyje rašoma:

„Autorius, kuris yra skaitomas vienu XX-tojo amžiaus Europos didžiųjų rašytojų, pateikia mums nuostabią romaną apie komunizmo metodus ir jų moralę.

Krėvė įpina romaną taipgi vaizdžių smulkmenų iš savo paties gyvenimo. 1940 m. šio žymiojo Lietuvos erudito gyvenimas staigiai pasikeitė, kai Sovietai okupavo jo tėvynę.

1944 m. rasytojas traukėsi į Austriją, o po trejų metų atvyko į Pensilvanijos universitetą, kaip slavų kalbų ir literatūros profesorius asistentas. Jo literatūros veikalai yra labai įvairūs — nuo tautosakos rinkinių ir kaimo gyvenimo apysakų iki dabarties problemas gvildinančių romanų.

Šis romanas yra pasakojimas apie prancūzų rašytoją Viktorą Lemainą, kuris gimė ir užaugo Rusijoje. Į ten jo tėvas buvo emigravęs, ieškodamas geresnio gyvenimo. Lemain, išgyvenęs Rusijoje Pirmąjį pasaulinį karą ir revoliuciją, buvo naujų, ugninių komunistų iš jos išvytas. Jis vyksta į Paryžių, kur po kiek laiko išgarsėja kaip žurnalistas, vertinamas dėl Rusijos pažinimo ir savo nuomonių apie ją.

Šitaip gerbiamas ir patikimas, jis grįžta pagaliau į Rusiją, kaip Prancūzijos vyriausybės prekybos komisijos narys, kur jam

rasas („Tiesa“, geg. 29, nr. 124) pažymėjo, kad Žemaitės kalba — tikroji lietuvių liaudies kalba su visu jos spalvingumu, vaizdingumu, žodingumu.

Specialus Pasiūlymas!

Visuomenei pagelaujant atnaujiname mūsų ankstesnį labai patrauklų ir didelį pasisekimą turėjusį pasiūlymą dovaninio Lietuvą siųstino maisto siuntinio.

M-13: 6 sv. miltų, 4 sv. taukų, 2 sv. sviesto, 2 sv. ryžių, 1 sv. šokolado, 1 sv. cukraus, 1/2 sv. kakavos, 1/2 sv. arbatos, 1 dž. Nescafe, 2 unc. lauro lapų, 2 unc. pipirų ir 1 sv. razinų. Kaina tik \$30.00 su pasiuntimu ir muitu.

Jau gavome naujas pavasarinės vilnones ir nailonines labai gražias medžiagas ir siūlome šiuos mūsų parinktus siuntinius:

N-4: 16 jardų nailoninės sunkios, nepermatomos, su gelėmis įvairių spalvų medžiagos, keturioms suknelėms, už \$45.00.

V-3: 10 1/2 y. labai tvirtų ir gražių mėlynų, juodų, arba rudų angliskų grynų vilnos medžiagų trims vyr. elutėms arba 3 moteriškams kostiumams ir vienam extra stjonui, tik už \$55.00.

P-3: 6 jardai dviejs vyr. arba mot. žieminiams arba pavasariniams paltams (pagal Jūsų pageidavimą) ir 3 1/2 jardų extra geros Jūsų pagelaujamos spalvos medžiagos vyr. arba mot. kostiumui, tik už \$75.00.

I nurodytas kainas įeina visos pasiuntimo išlaidos — Sov. licencija, muitas, supakavimas, pasiuntimas ir draudimas. Gavėjui nieko nebereikia primokėti. Garantuotas pristatymas — per 4 sav. nuo užsakymo gavimo dienos.

Rašykite, siųskite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių

BALTIC STORES, INC.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Nuosavos krautuvės ir sandėliai Londone

Atstovai USA:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Te. 436-0494)

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

Nuosavos krautuvės ir sandėliai Londone.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
EASTINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENSTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRICK, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
903 BLEECKER STREET
FREMONT ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 N. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JOS CAMPAN AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOS CAMPAN AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE

IN 7-0465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
263-0404
PO 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0298
CH 7-5164
HE 5-6368
GR 5-9746
PR 1-0896
TO 9-3980
AN 8-1120
EX 2-0306

Petkus TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO Mr. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

L Aidotuvų DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. CALIFORNIA

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. YArdS 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArdS 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArdS 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

Tel. OLympic 2-1003

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

DIDŽIOJI PEDAGOGĖ IR VISUOMENININKĖ

Onos Kriškūnienės 70 metų amžiaus sukakties proga

VANDA SRUOGIENĖ, Aurora, Ill.

Kiekvieno iš mūsų vyresnės kartos lietuvių kelias į mokslą, į šviesą nebuvo rožėmis klotas. Reikėjo labai didelio noro, pasiryžimo ir tvirtos valios savo tikslui siekti. Nenuostabu, kad kiekvieno jaunystės epopėja išaugino stiprias, ryškias asmenybes. Ir Onos Kriškūnienės gyvenimo kelias gali būti geriausiai pavyzdžiu.

Susipažinome, berods, pas Sofiją Čiurlionienę 1922 m. Nuo to laiko teko dažnai susitikti, bendradarbiauti, net drauge išgyventi ir džiaugsmo ir skausmo valandų. Bet kai reikia konkrečiai papasakoti — net šurpas ima, pagalvojus, kaip mes iš viso vienas apie kitą mažai nežinome... Net apie artimus asmenis atminty išlieka tik migloti, mozaikiniai vaizdai.

Ona Kriškūnienė yra kilusi iš stambių ūkininkų šeimos: tėvas, Juozas Petrauskas, turėjo 50 dešimtinų Tyrelkų ūkį, pirkimą iš Zubovų, apie Šiaulius. Tačiau ji daugiausia išnuomodavo, pats gi laikėsi tarnybos pas Zubovus Šiauliuose, kur Ona ir gimė 1895 m. IV. 29.

Petrauskų šeima buvo patriarchališka, giliai religinga, kaip nemaža tuo laiku būta šeimų mūsų šventojoje žemaitijoje. Dvylika vaikų, iš kurių trys mirė vaikystėje, buvo auklėjami pagarbumo dvasioje, griežtoje drausmėje, iš mažumės pratinami prie darbo, pareigos, atsakingumo. Dviem vyriausioms dukterim, Jadvygai (vėliau ištekęsiai už dr. Nainio) ir Onai teko labai anksti rūpintis jaunesniaisiais broliais ir seserimis, mokyti juos. Kas šventadienį visa šeima eidavo į bažnyčią, o jei liga, ar kokia kita svarbi priežastis sutrukdė, visi kartu meldėsi namie. Tada, tarp 11-os ir 12-os valandos vaikams nevalia buvo žaisti ar kur išeiti, visos religinės apeigos buvo atliekamos susikaupus, visu rimtumu.

Pasiryžimas siekti aukštojo mokslo

Motina, Eleonora Jankaitė, švietė vaikams darbštumą, sąjaukumą pavyzdžiu, šeimos širdis — ji apie save spiedavo visą būrį, švelniu žodžiu ir rūpestingu pamokymu palaikydama tvarką. Dar senutė (daugiau kaip 95 m.) tebėra gyva Lietuvoje...

1905 m. Onutė pradėjo eiti į Zubovų išlaikomą progimnazijos prieklasę, vėliau įstojo į gimnaziją. Tuo tarpu tėvai patys ūkininkavo Tyrelkuose, tėvas kurį laiką dirbo Žagarėje, bet 1905 m. persikėlė į Šiaulius ir apie 1912 m. nusipirko šalyno dvarą prie Salantų.

Onai baigus gimnazijos 4 klases, kartą atvykusį pas Petrauskus S. Čiurlionienė kalbino ją stoti į Kauno "Saulės" mokytojų kursus. Čia pirmą kartą, vienos šeimos nustebimui, tėvo aki-vaizdoje ji pareiškė savo nusi- statymą: į "Saulės" kursus nevažiuosianti, norinti eiti į gimnaziją, o paskui aukštuosius mokslus universitete! Vyresnioji sesuo Jadvyga pasekė patarimu, bet Ona liko Šiauliuose, mo-

kėsi gimnazijoje bei ruošė jaunesniuosius brolius ir seseris į gimnaziją, kartu turėdama privačių, jau apmokamų, pamokų. Pradžios mokyklos vedimas ir matematikos studijavimas

Pirmasis pasaulinis karas nubloškė visą šeimą į Voronežą, kur Onutė baigė 8-tą pedagoginę klasę imperatorės Marijos vardo gimnazijoje. Gyvendama lietuvių bendrabutyje, per vasarą ėjo dviklasės lietuvių mokyklos ir bendrabučio vedėjos pareigas. Moksleivių globėjas kun. K. Olšauskis norėjo, kad ji ir toliau tą darbą dirbtų, bet jaunoji emancipantė pareiškė siekiantį aukštojo mokslo. Nepadėjo nė Olšauskio grasinimai, nei tėvo draudimai: savo uždirbtais skatikais Onutė nusipirko bilietą į Petrapilį ir iškeliavo. Tai buvo karo metai, visuotinis pakrikimas Rusijoje — traukiniai perpildyti girtų kariškių — patį kelią buvo nelengvas bandymas jaunai, gražiai melynakei mergaitei, kurį ji garbingai atlaikė. Be cento kišenėje atsidūrė Lietuvių Globos komitete, kurio pirmininkas kun. Narjauskas ne klausyti nenorėjo apie įsileidimą į bendrabutį, pilną sukaupų. Tada Ona ir dar dvi panašiai pasiryžusios mergaitės, neturėdamos nė kur pernaktuoti, atsisdėjo ir laukė, kol vadovybės širdis suminkštės. Pagaliau įsileidimą į bendrabutį Onutei Mažturčių draugija pasiūlė vesti pradžios mokyklą. Ten ji dirbo pusantros metų ir kartu studijavo matematiką aukštuosiuose Bestužovo vardo Moterų kursuose.

R. K. Susivienijimo stipendininkė

1917 m. revoliucijai prasidėjus, Onutei teko nugirsti, kad Romos Katalikų susivienijimas Amerikoje skiria šešias stipendijas lietuviams eiti aukštuosius mokslus Šveicarijoje. Pirmieji kandidatai vyrai, išskyrus V. Mykolaitį - Putiną, kaip kunigą, rusų valdžios nebuvo išleisti iš Rusijos. Tada Ona, susižinoju-

si su M. Andziulyte (vėliau Ruginiene), U. Urnežūte (vėliau Starkiene) paprašė stipendijų — ir jas visos trys gavo. Prie jų dar prisidėjo Em. Ramanauskaitė (vėliau Šv. Kazimiero kongr. seselė). Pasiryžimas buvo didelis, nes net kelionei nei viena neturėjo pinigų. Mergaitės labai nedrąsiai kreipėsi pas kun. Vailokaitį, ir buvo nuste-busios, kai šis mielai kiekvienai paskolino po 300 rublių.

Tikėdamos, kad Šveicarijoje klimatas švelnus, studentės pardavė visus savo šiltus drabužius, pagalves, antklodes ir leidosi į kelionę — į šaltą Švediją! Karo metu pravažiavimas pro Vokietiją nebuvo lengvas — mūsų drąsuolės prašė leidimo, pabrėždamos, kad jos lietuvaiteš, ne rusės. Formalumai nusidelsė: Švedijoje teko išgyventi ištisus 4 mėnesius. Tuomet Stockholme buvo susispietęs būrys lietuvių patriotų — kun. J. Tumas - Vaižgantas, Felicija Bortkevičienė, Aukštuolis ir kt. — kiek globoję jaunas keliauninkes, bet jos buvo ambicingos, pinigirės pašalpos nenorėjo imti, nors savi ištekliai greit ištirpo. Teko gyventi pigiam viešbutėlyje, valgyti kaskart rečiau, pagaliau tik po vieną sykį į dieną. Gelbėjo švediškas "smorgasbord", restoranai, kur už tą patį atlyginimą gali valgyti, kiek nori, tik nevalia išsinešti. Kad jėgos būtų sutau-pytos, mergaitės gulėdavo lovose po 12 valandų... Bet mokslas nebuvo pamirštas, jos daug skaitė, mokėsi kalbų, o vakarais, kolonijai susirinkus, klausėsi Vaižganto "Pragiedrulių" skaitymo, kuriuos jis tuomet kaip tik rašė.

Studijos Šveicarijoje

Pagaliau gautas leidimas pravažiuoti per Vokietiją. Kelionė buvo nepaprastai varginga. Prie sienos atimtas visas jų maistas. pinigų neliko, o ir jų turint, ne ką tegalima buvo nusipirkti karo nualintoje ir pakrikusioje Vokietijoje, ypač, kad vagono durys buvo užrakintos. Ona ir Putinas dar turėjo pinigų dviem dienoms pietų nusipirkti — tuo maistu visa grupė dalijosi. Pasiekus Miuncheną, išbadėjusius studentus sušelpė sumuštiniais kažkokios gailingos vienuolės. Po keturių dienų kelionės mergaitės atvažiavo į Bazelį taip nusipilpusios, kad pasitikę lietuviai studentai nebegalėjo jų prikabinti eiti į paruoštą priėmimą — jos tik krito į lovą. Ypač Onutei ilgai truko, kol atgavo jėgas.

Priėmimo į universitetą procedūra nusitęsė. Daug rūpinosi Šveicarijoje tada studijavęs Stasys Šalkauskis, kol pagaliau visi įsimatrikuliavo Friburge. Ona pradžioje studijavo matematiką, tik vėliau perėjo į filosofijos fakultetą, kur pagrindiniu dalyku paėmė istoriją, o šalutiniais — vokiečių literatūrą ir pedagogi- ką.

Apie savo studijų metus po-

Ona Kriškūnienė

Vytauto Maželio nuotrauka

nia Kriškūnienė turėtų pati parašyti — jos laiku Šveicarijoje studijavo geras būrys žymių lietuvių!

Dipluotos istorikės pirmasis paskyrimas

Baigusi universitetą, su diplomu rankose, Onutė grįžo į Lietuvą 1922 m. ir tuoj pradėjo mokytojauti Šiaulių gimnazijoje. Kiek anksčiau susipažinusi su Halėje agronomija studijavusiu Jurgiu Kriškūnu, ji su juo susitiklo Šiauliuose. Kaip tik tada jis baigė savo bandymus su cukriniais runkeliais. Jis įrodė, kad runkeliai gali būti sėkmingai auginami Lietuvoje. Dėka jo ši pramonė buvo mūsų krašte įkurta. 1923 m. Ona Petrauskaitė ištekojo už Jurgio Kriškūno. Sutuokė kun. Jarulaitis, Kalnaliau koplyčioje prie Saly- no.

Skirtingų pasaulėžiūrų darni šeima

Susikūrė gan reta to meto Lietuvoje šeima, du ryškūs individuali skirtingų pasaulėžiūrų darniai sugyveno. Jinai nuo pat 12-os metų amžiaus buvo ateitininkė ir tokia pasiliko per visą savo gyvenimą, jįsai — liberalas, liaudininkų šulas... O. Kriškūnienė su malonumu prisimena laiką, išgyventą Šiauliuose, kur jos vyras, 1924 m. gavęs Halės universiteto agronomijos daktaro laipsnį, dirbo apskrities agronomo darbu. Intelektualiniai ir kultūriniai pakilioje Šiaulių nuotaikoje užmegzta įdomių draugysčių su Sondeckiais, Jasaičiais, Fle-džinskiais, o mokytojavimas ir vis bręstantis visuomenės dar-

Lietuvių gailėstingųjų seserų s-gos 15 metų sukaktis

Gegužės 16 d. 10 v. r. Jėzuitų koplyčioje buvo laikomos gedulo Mišios už a. a. mirusias ir žuvusias s-gos nares Lietuvoje, Sibire ir JAV. Dalis gail. seserų S-gos narių į pamaldas atėjo poromis su baltomis uniformomis. Savo pamoksle kunigas tarė atitinkamus žodžius apie gail. seserų labai sunkią ir daug pasiaukojimo reikalaujančią profesiją. Solistė gail. seselė Stasė Pautienienė labai jautriai, palydint vargonais muz. M. Motekaičiui, pagiedojo "Kad širdį tau skausmas..." ir kitą giesmę. Reikia pripažinti, kad buvo jaudinantis įspūdis, matant baltuose rūbuose gail. seseris, einančias prie Dievo stalo priimti Šv. Komuniją.

Po pamaldų ėjo poromis iš koplyčios prie simbolinio žuvusiems už Lietuvos laisvę savanorių - kūrėjų bei partizanų paminklo. Sustojusioms prie paminklo S-gos, pirmininkė tarė:

"Mielos seselės su šeimomis, mes susirinkome prie šio paminklo, norėdamos pagerbti žuvusius savanorius - kūrėjus 1918—21 m., sukilimo dalyvius 1940—41 m. ir partizanus - didvyrius, kovojusius su sau ne-lygiu priešu 1944—1954 m. Minimose kovose yra žuvusių už Lietuvos laisvę ir gail. seserų, beinančių savas pareigas, kaip savanorės ar partizanės. O taip pat ir Chicagoje mirusias: a. a. Stasę Gronskienę, Genovaitę Strimaitienę ir Jadvygą Vazbie- nę, Gerbdamos žuvusių ir miru-

sių atminimą, prašau padėti baltas rožes: sesė Aleksandrą Andrijauskienę — Kultūros reikalų vadovę ir sesė Bronę Pivovo- voje, Sibire ir JAV. Dalis gail. seserų S-gos narių į pamaldas atėjo poromis su baltomis uni- formomis. Savo pamoksle kuni- gas tarė atitinkamus žodžius apie gail. seserų labai sunkią ir daug pasiaukojimo reikalaujančią profesiją. Solistė gail. seselė Stasė Pautienienė labai jautriai, palydint vargonais muz. M. Motekaičiui, pagiedojo "Kad širdį tau skausmas..." ir kitą giesmę. Reikia pripažinti, kad buvo jaudinantis įspūdis, matant baltuose rūbuose gail. seseris, einančias prie Dievo stalo priimti Šv. Komuniją.

Visos narės su šeimomis ir svečiais giedojo... Tik gaila, kad matėsi gail. seserų ne unifor- mose ir nuošaliau stovinčių.

Po iškilnių prie paminklo bu- vo bendri pusryčiai su šeimomis ir svečiais. Prie gardžiai paruošto maisto ir gėlėmis pa- puoštų stalų užkandžiavome ir dalinomės įspūdžiais, minėda- mos 15 metų sąjungos atsi- kūrimo Chicagoje ir 45 m. s-gos įsteigimo Lietuvoje sukaktis.

Vėliau buvo svarstyta kon- certo - baliaus, įvykusio spalio mėn. 2 d. Western Ball salėje, reikalus. Sudarytos komisijos atliekos darbams. Reikia pasi- džiaugti, kad narės be atsisaki- nėjimų sutiko eiti įvairias pa- reigas. O surinktą pelną buvo nutarta paaukoti \$1,000 — Put- namo seselių vyskupo Matulai- čio vardo statomiems senelių namams.

Gail. seserų s-gos darnus dar- bas yra vertas pagarbos. Jos pirmos paskyrė \$1,000 Lietuvių fondui, o ir varge atsidūrusiems ir ligos prispaustiems tautie- čiams yra paaukojusios jau ne vieną tūkstantį.

A. Vaškienė

Lietuvės gailėstingosios seserys Jėzuitų koplyčioje (Chicagoje) pamaldų metu. V. Noreikos nuotr.

Lietuvės gailėstingosios seserys prie paminklo žuvusiems Jaunimo centro sodelyje, Chicagoje. V. Noreikos nuotr.

kaip ir daugumai lietuvių patri- otų, sudavė skaudų smūgį. Iš- vargino tremtis, badas, panie- ka, baimė ir netikrumas ateiti- mi, visa tautos tragedija. Lai- kinas sustojimas Hanoverio sri- ties Detmoldo miestelyje. Ten mudviem teko vėl susitikti ir kartu dirbti paskubomis organi- zuotuose Vaikų darželių auklė- tojų kursuose. Vėl bandymas palaikyti kultūros darbą, pa- skaitos, dėstymas provizoriškai sukurtoje lietuvių gimnazijoje.

Kai dr. Jurgis Kriškūnas pra- dėjo profesoriauti Pabaltijo uni- versitete Pinneberge, ten persi- kėlė ir jo žmona su vaikais. At- rodė, toje kultūros salelėje ga- lima buvo kiek lengviau atsi- dusti, bet vis tebevargino nepri- teikliai, šaltis, pagaliau, sunki J. Kriškūno liga. Jo mirtis 1947 m. kovo mėn. buvo labai sun-

kiai šeimos išgyventa. Nemaža našlei teko patirti kartumo, kol buvo pasiektos JAV.

Bet ir čia pradžia buvo ne- lengva, nors vaikai motiną visą laiką globojo, neleidė dirbti fi- zinio darbo. Kiek atsipeikėjusi, O. Kriškūnienė įsijungė į trem- ties kultūros ir šalpos darbą: dėstė Chicago aukšt. lituanisti- kos mokykloje, Pedagoginiame lituanistikos institute, skaitė vi- sokiomis progomis paskaitas, te- bedirba Balfė, energingai rūpi- nasi Vasario 16-os gimnazijos rėmimu, priklauso Giedros Korp!, Ateitininkų Sendraugii organizacijai, Marijos Taikos Karalienės sambūriui.

Tenka tik Onai Kriškūnienei linkėti geros sveikatos ir toli- mesnio sėkmingo darbo visuo- menės gyvenimo bare.

Ona Kriškūnienė 1921 m. Friburge, Šveicarijoje, su lietuvišiais studentais: (iš k. į d. sėdi): K. Pakštas, M. Endziulytė-Ruginienė, V. Mykolaitis-Putinas, O. Vosyliūtė-Pakštienė, E. Turauskas. Stovi antroje eilėje iš k.: kun. P. Abromaitis, Stasys Šalkauskis, U. Urnežūte-Starkienė, kun. Iz. Tamošaitis, M. Ambraziejūtė-Kundrotienė, kun. Žilevičius, Ona Petrauskaitė-Kriškūnienė, P. Jucaitis, kun. J. Navickas. Trečioje eilėje stovi iš k.: L. Bistras, Pr. Raulinaitis, K. Ruginis.